

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

สรุปย่อ พิมพ์เขียวการบูรณาการ สำหรับประเทศไทย

CONVERGENCE ACTION BLUEPRINT – THAILAND

1. บทนำ

พิมพ์เขียวการบูรณาการ หรือ Convergence Action Blueprint (CAB) เป็นกรอบแนวทางสำหรับการบูรณาการการดำเนินงานของทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านระบบอาหารให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีเป้าหมายสอดคล้องกับกรอบเวลาของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (SDGs) ภายในปี ค.ศ. 2030 และพันธกรณีภายใต้ความตกลงปารีส

พิมพ์เขียว CAB ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการเชิญชวนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของประเทศไทย เพื่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างวาระด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาระบบอาหาร นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

พิมพ์เขียว CAB ประกอบด้วย 4 เสาหลัก ได้แก่:

- วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของการบูรณาการ
- การดำเนินการบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์
- หมายเหตุตามระยะเวลา (Milestones)
- กลไกการติดตามและประเมินผล

2. ความเป็นมา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยได้แสดงเจตนารมณ์ในการบรรเทาปัญหาความหิวโหย และจัดการกับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อระบบอาหาร ผ่านเวทีการประชุมสุดยอดระบบอาหารแห่งสหประชาชาติ (UN Food Systems Summit: UNFSS) ซึ่งไม่เพียงเป็นเวทีสำหรับการแสดงพันธสัญญาในการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารเท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสสำคัญในการใช้ระบบอาหารเป็นกลไกในการฟื้นฟูจากการระบาดของโรคโควิด-19 และเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ภายในปี ค.ศ. 2030

ระบบอาหารครอบคลุมตั้งแต่เกษตรกรรายย่อย ผู้ค้าคนกลาง ผู้แปรรูป ผู้ค้าปลีก ไปจนถึงผู้บริโภค โดยมีประเด็นท้าทายสำคัญ ได้แก่ ความเปราะบางต่อสภาพภูมิอากาศ ภาวะโภชนาการที่ไม่สมดุล การสูญเสียและของเสียจากอาหาร ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาแรงงาน และการเชื่อมโยงของสิ่งแวดล้อม

ต่อมา ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุม *UNFSS+2 Stocktaking Moment (STM)* ซึ่งเป็นเวทีสำหรับรายงานความก้าวหน้าในการเปลี่ยนแปลงระบบอาหาร โดยประเทศไทยได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าฉบับสมัครใจ ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามและผลสัมฤทธิ์ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงระบบอาหาร รายงานดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดทำรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ และเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานในอนาคต

3. การขับเคลื่อนระบบอาหารผ่านโมเดลเศรษฐกิจ BCG

ประเทศไทยมีเป้าหมายที่จะใช้ศักยภาพของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (*Bio-Circular-Green Economy: BCG*) ซึ่งมีรากฐานมาจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งรับมือกับความท้าทายด้านความมั่นคงทางอาหารในระดับโลก รายงานความก้าวหน้าของประเทศไทยสะท้อนประเด็นสำคัญ ดังนี้:

- **ระบบอาหารที่ยั่งยืนและครอบคลุม:** ประเทศไทยกำลังเปลี่ยนผ่านแนวทางระดับชาติในภาคเกษตรและอาหาร โดยให้ความสำคัญกับความยั่งยืน ความปลอดภัย และความมั่นคงทางอาหาร
- **ความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs):** ความพยายามของประเทศไทยสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs โดยเฉพาะในมิติที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและสิ่งแวดล้อม
- **การใช้ประโยชน์จากภาคเกษตรและอาหาร:** ประเทศไทยมุ่งใช้ภาคเกษตรและอาหารเป็นพลังขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจ BCG ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ตั้งอยู่บนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- **การแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางอาหารโลก:** แม้จะเผชิญกับวิกฤตความมั่นคงทางอาหารในระดับโลก ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพในการสนับสนุนความมั่นคงทางอาหารผ่านการพัฒนาและส่งออกผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร
- **การยกระดับความปลอดภัยด้านอาหาร:** ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ
- **ความร่วมมือระหว่างประเทศ:** ประเทศไทยมีบทบาทเชิงรุกในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเน้นการสร้างพันธมิตรเพื่อบรรลุเป้าหมายด้านการเกษตรที่ยั่งยืนและความมั่นคงทางอาหาร
- **การประชุมเตรียมงานระดับภูมิภาค (มีนาคม 2568):** ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการประชุมเตรียมความพร้อมระดับภูมิภาคสำหรับ *UNFSS+4* ซึ่งช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีในระดับโลก
- **การประชุมเยาวชน (15-16 พฤษภาคม 2568):** ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเตรียมการสำหรับเยาวชนในเวที *UNFSS+4* โดยมีผู้นำเยาวชน ผู้กำหนดนโยบาย และผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วม เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรุ่นและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายอย่างสร้างสรรค์

4. การบูรณาการระบบอาหารและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ความเชื่อมโยงระหว่างการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารกับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศถือเป็นเป้าหมายหลักของ ความคิดริเริ่มเพื่อการบูรณาการ (Convergence Initiative) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา พิมพ์เขียว หรือ Blueprint ร่วมกันที่สอดคล้องกับเส้นทางระบบอาหารแห่งชาติ (National Food System Pathway: NFSP), การสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามที่กำหนดในระดับประเทศ (Nationally Determined Contributions: NDCs), แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (National Adaptation Plan: NAP)

นอกจากนี้ ความคิดริเริ่มนี้ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการดำเนินงานด้านภูมิอากาศและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประสานการดำเนินงานร่วมกับแพลตฟอร์ม ASEAN Climate-Smart (ACS) เป้าหมายหลักของความคิดริเริ่มนี้ คือ การเสริมสร้างระบบอาหารให้มีความยืดหยุ่น ยั่งยืน และครอบคลุมมากขึ้น ผ่านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การส่งเสริมนวัตกรรม และการบูรณาการนโยบายในทุกระดับ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำพิมพ์เขียวการบูรณาการ จัดขึ้นที่กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 19–21 พฤษภาคม 2568 โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 65 คน จากทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม การประชุมนี้เปิดเวทีให้แก่ผู้ประสานงานด้านระบบอาหารแห่งชาติ (National Food System Convenors), ผู้ประสานงานด้านสภาพภูมิอากาศตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC Climate Focal Points) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอนุสัญญาอื่น ๆ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (UNCBD) และอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UNCCD) พร้อมด้วยทีมสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UN Country Team) และผู้ประสานงานประจำสหประชาชาติ (Resident Coordinator) เครือข่ายระบบอาหารระดับชาติ นักวิชาการ และชุมชนนักวิทยาศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการประชุมคือ การทบทวนความต้องการของประเทศไทย และ การตกลงแนวทางในการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีพลัง (synergetic action) เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารและการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ ผ่านการร่วมกันออกแบบพิมพ์เขียวการบูรณาการ (CAB)

5. เสาหลักที่ 1: วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์

วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์: “ภายในปี พ.ศ. 2593 ประเทศไทยจะก้าวขึ้นเป็นผู้นำด้านระบบเกษตรและอาหารอัจฉริยะที่ตอบสนองต่อสภาพภูมิอากาศ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมสีเขียวและความร่วมมือ พร้อมสร้างระบบอาหารที่ยืดหยุ่น มั่นคงทางโภชนาการ สร้างความมั่งคั่งอย่างเป็นธรรมแก่เกษตรกร และยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม – พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส และเสริมพลังชุมชนให้กำหนดอนาคตที่ยืดหยุ่นด้านภูมิอากาศ”

สโลแกนรณรงค์: “ประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน: สร้างชีวิต สร้างวันพรุ่งนี้”

6. เสาหลักที่ 2: การดำเนินการบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์

ปัจจัยเปลี่ยนแปลงสำคัญ (Key Enablers) ทำหน้าที่เป็นกลไกส่งเสริมการประสานงานระหว่างวาระการเปลี่ยนผ่านระบบอาหาร (Food Systems Transformation: FST) และการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action: CA) เพื่อให้รัฐบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในประเทศไทยสามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ควบคู่ไปกับเป้าหมายของความตกลงปารีส ปัจจัยเปลี่ยนแปลงสำคัญทั้ง 7 ประการ ได้แก่

- 1. การสนับสนุนทางการเมืองระดับสูง**
เสริมสร้างความมั่นใจในความต่อเนื่องของการสนับสนุนจากระดับรัฐมนตรี พร้อมทั้งส่งเสริมการปรับแนวยุทธศาสตร์ข้ามภาคส่วน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของการบูรณาการด้านอาหารและสภาพภูมิอากาศในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
- 2. การเปลี่ยนผ่านสู่เกษตรกรรมแม่นยำ**
ขยายการใช้ระบบเกษตรกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร เพิ่มผลผลิต และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 3. ระบบนิเวศนวัตกรรมดิจิทัล**
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกฎระเบียบและแรงจูงใจที่เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมาใช้ เช่น ระบบอัตโนมัติ การตรวจจบบระยะไกล และโซลูชันปัญญาประดิษฐ์ (AI)
- 4. กลไกการเงินคาร์บอน**
เสริมสร้างระบบการวัดและติดตามการปลดปล่อยและการดูดกลับคาร์บอนในภาคเกษตร พร้อมออกแบบแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืน และรับประกันการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่เกษตรกรรายย่อย
- 5. การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจภาคเกษตรและอาหาร**
ปรับโครงสร้างเงินอุดหนุนและกฎระเบียบทางการตลาดใหม่ เพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศและความยั่งยืนตลอดห่วงโซ่คุณค่าของภาคอาหาร
- 6. การบูรณาการเศรษฐกิจ BCG**
เร่งการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบนิเวศเกษตรกรรมที่สร้างสรรค์ ลดของเสีย เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 7. การขยายเกษตรระบบนิเวศวิทยา**
สนับสนุนการนำระบบเกษตรธรรมชาติที่หลากหลายตามภูมิทัศน์มาใช้ โดยอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยาในการเสริมสร้างความยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศ และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

รูปภาพที่ 1: ปัจจัยเปลี่ยนเกม (Game Changers) ที่แทรกแซงให้เกิดการขับเคลื่อนพหุเชิงการบูรณาการ (Convergence Action Blueprint - CAB) ของประเทศไทย

ปัจจัยเปลี่ยนเกม	ความยืดหยุ่นที่ขับเคลื่อนโดยชุมชน	การลดการสูญเสียและขยะอาหาร	ระบบเกษตรอัจฉริยะ	ธรรมาภิบาลระบบอาหาร	ระบบนิเวศนวัตกรรมชีวภาพและเศรษฐกิจหมุนเวียน
การสนับสนุนทางการเมืองระดับสูง	✓	✓	✓	✓	✓
การเปลี่ยนผ่านสู่เกษตรกรรมแม่นยำ			✓		✓
การเปลี่ยนผ่านสู่เกษตรกรรมแม่นยำ			✓	✓	✓
กลไกการเงินคาร์บอน	✓	✓	✓		
การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจภาคเกษตรและอาหาร	✓	✓	✓	✓	✓
การบูรณาการเศรษฐกิจ BCG		✓	✓		✓
การขยายเกษตรระบบนิเวศวิทยา	✓		✓	✓	✓

ที่มา: การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำพหุเชิงการบูรณาการสำหรับประเทศไทย ระหว่างวันที่ 19-21 พฤษภาคม 2568

กิจกรรมดำเนินการหลัก:

กลยุทธ์ที่ 1: ชุมชนเข้มแข็งนำสู่ภูมิคุ้มกัน

การเสริมพลังชุมชนให้เป็นผู้นำในการปรับตัวเป็นกุญแจสำคัญของความยั่งยืน ผู้เข้าร่วมเน้นถึงความจำเป็นในการมีแผนที่นำโดยท้องถิ่นซึ่งได้รับการสนับสนุนด้วยทรัพยากร และการร่วมมือข้ามภาคส่วนเพื่อสร้างแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน

- **พัฒนาระบบฐานข้อมูลระบบอาหารระดับชุมชน:** สร้างฐานข้อมูลระดับท้องถิ่นเพื่อบันทึกและจัดการองค์ประกอบที่สำคัญของระบบอาหาร เช่น ธนาคารอาหาร สถานที่เก็บถนอมอาหารเพื่อสำรองใช้ในภาวะฉุกเฉิน และการติดตามการสูญเสียและของเสียอาหารในห่วงโซ่มูลค่าทางเกษตร
- **จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจอาหารชุมชนในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ:** เสนอการจัดตั้งกลไกรดมทุนเชิงนวัตกรรม เช่น **กองทุนความยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศ** เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์อาหารท้องถิ่นในการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมี **กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (สส)** ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการอำนวยความสะดวก ให้สถานประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง
- **พัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้าและปฏิทินเกษตรปรับตัวสำหรับชุมชน:** ส่งเสริมการพัฒนาและใช้งาน ระบบเตือนภัยล่วงหน้า และ ปฏิทินเกษตรที่ปรับตัวได้ ซึ่งออกแบบให้ใช้งานง่ายและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน เพื่อช่วยให้

เกษตรกรสามารถรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม และการระบาดของศัตรูพืช โดยระบบดังกล่าวจะช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในการวางแผนการผลิตและลดความสูญเสียจากภัยพิบัติที่ไม่คาดคิด

- **ประเมินทักษะและเสริมสร้างศักยภาพตรงจุด:** ดำเนินการประเมินทักษะในระดับชุมชน เพื่อระบุช่องว่างด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และออกแบบ โปรแกรมฝึกอบรมเฉพาะทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- **ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อการบริโภคและการผลิตที่รับมือกับภูมิอากาศ:** พัฒนาและดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริม พฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืน และ แนวปฏิบัติด้านการผลิตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน เพื่อสร้างความตระหนักรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะยาว

กลยุทธ์ที่ 2: การลดการสูญเสียและของเสียอาหาร

การกู้คืนอาหารและการลดการสูญเสียและของเสียอาหาร (*Food Loss and Waste: FLW*) ถือเป็นวาระสำคัญในระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีข้อเสนอให้ จัดตั้ง **คณะกรรมการฟื้นฟูอาหารแห่งชาติ** (National Food Recovery Commission) โดยมีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี เพื่อเป็นกลไกหลักในการกำหนดทิศทางและประสานความร่วมมือ

ลดการสูญเสียอาหาร (Reducing Food Loss)

- **ปรับปรุงเทคนิคและเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว:** ส่งเสริมการใช้พันธุ์พืชที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ การนำเครื่องจักรและอุปกรณ์เก็บเกี่ยวสมัยใหม่มาใช้ และการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับเทคนิคการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม
- **เสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานหลังการเก็บเกี่ยว:** ขยายการเข้าถึงพื้นที่เก็บรักษาแบบควบคุมอุณหภูมิ ลงทุนในเทคโนโลยีการอบแห้งและบรรจุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบขนส่งเพื่อป้องกันการเน่าเสีย
- **ส่งเสริมการแปรรูปและการถนอมอาหาร:** สนับสนุนการบริโภคผลผลิตที่มีรูปลักษณะไม่สวยงามแต่คุณภาพดี และ ส่งเสริมโครงการแปรรูปอาหารในท้องถิ่นเพื่อยืดอายุการเก็บรักษาและลดของเสีย
- **เสริมสร้างการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน:** พัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อแบ่งปันข้อมูลและแผนที่ทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยงผู้ผลิต ผู้แปรรูป และผู้จัดจำหน่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

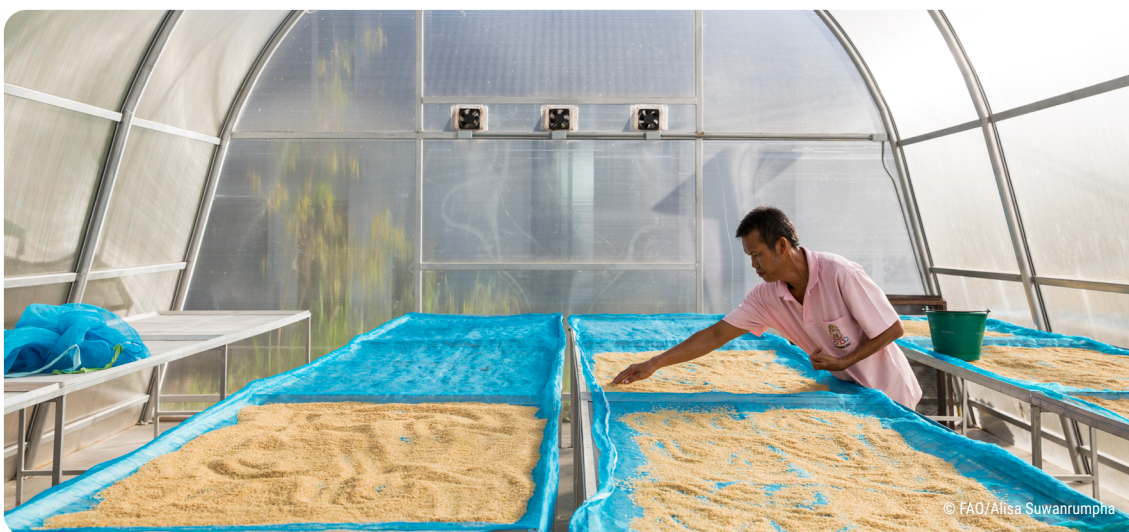
การลดของเสียอาหาร (Reducing Food Waste)

- **ปรับปรุงระบบค้าปลีกและการขนส่ง:** ขยายเครือข่ายธนาคารอาหารและระบบการบริจาคอาหาร พร้อมจัดทำระบบรหัสและการติดตามของเสียอาหารในห่วงโซ่อุปทาน
- **ส่งเสริมความตระหนักรู้และการให้ความรู้แก่ผู้บริโภค:** สนับสนุนพฤติกรรมที่ซื้ออย่างรับผิดชอบ เช่น การวางแผนการซื้ออาหาร สัปดาห์พฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อออกแบบมาตรการที่เหมาะสม และให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากของเสียอาหาร รวมถึงการส่งเสริมการทำอาหารอย่างสร้างสรรค์เพื่อลดของเสีย
- **ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม:** สนับสนุนสตาร์ทอัพที่มุ่งเน้นการลดของเสียอาหาร และพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลหรือแอปพลิเคชันสำหรับติดตามและกระจายอาหารส่วนเกิน
- **กระตุ้นความร่วมมือในระดับพื้นที่:** ส่งเสริมความร่วมมือกับเทศบาล จังหวัด ภาคธุรกิจ องค์กรเอกชน และสถานที่ทางศาสนา (เช่น วัด) ในการดำเนินโครงการลดของเสียอาหาร รวมถึงการสนับสนุนการทำบุญหมักรวมและการคัดแยกขยะผ่านระเบียบและแรงจูงใจที่ชัดเจน
- **ส่งเสริมความสอดคล้องของนโยบาย:** เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการของเสียอาหารสอดคล้องกับเป้าหมายด้านภูมิอากาศ พัฒนาระบบข้อมูลที่เข้มแข็งสำหรับการติดตามและวัดปริมาณของเสียอาหารในห่วงโซ่อุปทาน และจัดตั้งเวทีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ เพื่อร่วมกันระบุจุดวิกฤตและพัฒนามาตรการเชิงนโยบายที่อิงหลักฐาน

กลยุทธ์ที่ 3: ระบบเกษตรกรรมอัจฉริยะรับมือต่อสภาพภูมิอากาศ

ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะบูรณาการและเสริมประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการความรู้ที่มีอยู่เพื่อสนับสนุนการเกษตรอัจฉริยะที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate-Smart Agriculture: CSA) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

- **เสริมสร้างระบบบริหารจัดการความรู้:** พัฒนา พอร์ทัลกลางบนเว็บไซต์ ที่ขับเคลื่อนด้วย AI เพื่อรวบรวม จัดการ และเผยแพร่ข้อมูลความรู้ด้าน CSA และระบบอาหาร โดยจัดหมวดหมู่เนื้อหาตามหัวข้อสำคัญ เช่น ความมั่นคงด้านอาหาร และโภชนาการ การจัดการการสูญเสียและของเสียอาหาร ยุทธศาสตร์ลดความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ และแนวทางส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในการดำเนินงานด้านภูมิอากาศ
- **พัฒนาระบบจูงใจเพื่อส่งเสริม CSA:** ออกแบบและนำระบบจ่ายผลตอบแทน (Incentive Payment) มาใช้ เพื่อดึงดูดให้เกษตรกรรายย่อยหันมาใช้วิธีการเกษตรแบบ CSA
- **ระบบจูงใจเพิ่มสมรรถนะ:** กำหนดกรอบแรงจูงใจที่ครอบคลุมหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เกษตรกร และผู้ประกอบการขนาดเล็ก โดยใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnership: PPP) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวและขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- **ยกระดับมาตรฐานอาหารในมิติความยั่งยืน:** พัฒนาและสนับสนุนการฝึกอบรมให้ผู้ผลิตอาหารปฏิบัติตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหารและความยั่งยืน เช่น GAP, HACCP, GI, ISO, SPS และ GMP พร้อมทั้งผนวกรวมเกณฑ์ด้านสภาพภูมิอากาศเข้าสู่มาตรฐานที่มีอยู่เดิม เช่น GAP PM2.5 (ห้ามเผาเศษวัสดุทางการเกษตร), GAP Carbon Credit Plus (เน้นการดูดซับคาร์บอนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก), Low Carbon Label: รับรองผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
- **พัฒนากลไกการโอนย้ายความเสี่ยงที่ครอบคลุม:** ออกแบบระบบประกันภัยหรือกลไกการถ่ายโอนความเสี่ยงที่ครอบคลุมผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในห่วงโซ่มูลค่าภาคเกษตร เพื่อช่วยลดผลกระทบจากความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ
- **ใช้ข้อมูลความเสี่ยงสภาพภูมิอากาศในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ประกันภัย:** นำข้อมูลและการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านภูมิอากาศมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ประกันภัยเกษตรที่ตอบสนองต่อความเปราะบางของระบบอาหารและการผลิตในแต่ละพื้นที่
- **ขยายการเข้าถึงประกันภัยสภาพภูมิอากาศ:** ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจประกันภัยบูรณาการผลิตภัณฑ์ที่ประกันภัยความเสี่ยงภูมิอากาศเข้าสู่ธุรกิจหลัก และกระจายผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงของเกษตรกรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 4: ธรรมชาติระบบอาหารที่ครอบคลุม

การเปลี่ยนผ่านด้านธรรมชาติถือเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนระบบอาหารที่ยั่งยืนอย่างบูรณาการข้ามภาคส่วน เพื่อยืนยันความมุ่งมั่นทางการเมืองระดับสูง ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอให้จัดตั้ง คณะกรรมการระดับนายกรัฐมนตรี และส่งเสริมบทบาทของนายกรัฐมนตรีในการสร้างกลไกบูรณาการการประสานงาน ปรับนโยบายให้สอดคล้อง และผลักดันให้การเปลี่ยนแปลงระบบอาหารเป็นวาระแห่งชาติ

แนวทางดำเนินงานหลัก

- **การปฏิรูปนโยบายระดับชาติ:** ผลักดันการปรับปรุงนโยบายอาหารแห่งชาติให้ครอบคลุมประเด็นด้านความยืดหยุ่น ต่อสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมปรับยุทธศาสตร์ภาคอาหารให้สอดคล้องกับเป้าหมายการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน
- **ธรรมชาติที่โปร่งใสและมีส่วนร่วม:** จัดตั้งเวทีธรรมชาติที่เปิดรับการมีส่วนร่วมจากภาคการปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส พร้อมสถาปนากระบวนการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทในการตัดสินใจในทุกระดับ
- **แผนธรรมชาติระยะ 5 ปี:** จัดทำแผนแม่บทด้านธรรมชาติระบบอาหารที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบท โดยรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง
- **ความมุ่งมั่นทางการเมืองระดับสูง:** นำเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี โดยต้องได้รับการรับรองจากนายกรัฐมนตรี พร้อมส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องประสาน
- **การปรับแผนยุทธศาสตร์ระยะกลาง:** ทบทวนและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ระยะกลางให้สอดคล้องกับพิมพ์เขียว CAB โดยบูรณาการการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดกระบวนการนโยบาย

ระบบส่งเสริมการลงทุนและนวัตกรรม

- **นิเวศนวัตกรรมดิจิทัล:** พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและความโปร่งใส พร้อมลงทุนในงานวิจัยเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และส่งเสริมการเข้าถึงนวัตกรรมของประชาชน
- **ขยายผลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง:** สนับสนุนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ และสามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืน
- **ความหลากหลายทางชีวภาพและเกษตรระบบนิเวศ:** ส่งเสริมความตระหนักรู้และความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในระบบอาหาร สนับสนุนแนวทางเกษตรแบบอนุรักษ์ (Agroecological Practices) เพื่อเพิ่มความยั่งยืนและความคุ้มค่า พร้อมผลักดันแนวทางที่เป็นมิตรต่อความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นแรงขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างครอบคลุม

© FAO/Sirachai Arunrugstichai

กลยุทธ์ที่ 5: นวัตกรรม BCG เพื่อระบบเกษตรและอาหาร

โมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green: BCG) เป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเกษตรและอาหารที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้น 3 มิติหลัก ได้แก่:

- **ความยั่งยืนเชิงนิเวศ** ผ่านกระบวนการเกษตรฟื้นฟู
- **ผลกำไรทางเศรษฐกิจ** ผ่านนวัตกรรมและการเพิ่มมูลค่า
- **การพัฒนาที่ครอบคลุม** โดยสร้างโอกาสให้กับชุมชนท้องถิ่น เกษตรกรรายย่อย และกลุ่มเปราะบาง

กลยุทธ์นี้เน้นการบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสร้างระบบเกษตรและอาหารที่มีความยืดหยุ่น คาร์บอนต่ำ และหมุนเวียน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและโลก

แนวทางดำเนินงานหลัก

- **เร่งการพาณิชย์และการนำร่องนวัตกรรม:** ทดสอบและขยายการใช้โซลูชัน BCG ในพื้นที่จริงอย่างรวดเร็ว พร้อมสนับสนุนเกษตรกรรายย่อยผ่านการส่งเสริมและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในระดับพื้นที่
- **เสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี:** ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชุมชน โดยเน้นความประหยัด ใช้งานง่าย และสามารถเข้าถึงได้ เพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี BCG อย่างทั่วถึง
- **ระดมทุนและสร้างพันธมิตร:** ใช้กลไกภายใต้ Article 6 ของ UNFCCC และส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐ-เอกชน (PPP) เพื่อขยายการลงทุนในนวัตกรรม BCG พร้อมจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ เกษตรกร ผู้ประกอบการ นักลงทุน และผู้บริโภคร
- **เชื่อมโยงความร่วมมือผ่านตัวกลาง:** ระบุและส่งเสริมบทบาทของ ตัวกลาง (intermediary) เพื่ออำนวยความสะดวกในการสื่อสาร ประสานงาน และสร้างความเชื่อมั่นระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่มูลค่าลงทุนในงานวิจัยและนวัตกรรม: ส่งเสริมการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยเฉพาะในเทคโนโลยีดิจิทัล กระบวนการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และแนวทางจากธรรมชาติ (Nature-based Solutions) เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน
- **สร้างเวทีสนับสนุนและเครือข่าย:** จัดตั้งเวทีระดับชาติสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบ BCG เพื่อส่งเสริมความเข้าใจร่วมกัน การประสานนโยบาย และการสร้างความตระหนักรู้ในหมู่ผู้บริโภคร
- **ปรับกรอบนโยบายให้สอดคล้อง:** แก้ไขความซับซ้อนของนโยบายโดยการประสานให้เกิดความสอดคล้องระหว่างกระทรวงต่าง ๆ พร้อมส่งเสริมการบูรณาการดัชนีด้านความหลากหลายทางชีวภาพและเศรษฐกิจ BCG เข้าสู่แผนงานและนโยบายภาคเกษตร

8. เสาหลักที่ 3: หมายเหตุการบรรลุล (Convergence Milestones)

เพื่อสร้างความชัดเจนและความเป็นรูปธรรมในการดำเนินงาน ดังนั้นพิมพ์เขียว CAB ได้กำหนดเป้าหมายตามช่วงเวลาไว้ 3 ระยะ ได้แก่ ปี พ.ศ. 2569 (2026), พ.ศ. 2573 (2030) และ พ.ศ. 2593 (2050) ครอบคลุมยุทธศาสตร์หลักของแผน โดยมีตัวอย่างเป้าหมายในแต่ละด้าน ดังนี้:

เป้าหมาย	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2593
ชุมชนเข้มแข็งนำสู่ภูมิคุ้มกัน	ดำเนินโครงการนำร่อง “หมู่บ้านภูมิคุ้มกัน” อย่างน้อย 20 หมู่บ้านต่อจังหวัด โดยมีการมีส่วนร่วมของชุมชน 100% และได้รับงบสนับสนุนกิจกรรมปรับตัว	ชุมชนและโรงเรียนมีระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่ใช้งานได้จริง พร้อมขยายการใช้เกษตรอัจฉริยะและจัดทำฐานข้อมูลชุมชนครบทุกหมู่บ้าน	ระบบเกษตรและอาหารของไทยเป็นต้นแบบระดับภูมิภาคเอเชีย
ลดการสูญเสียและของเสียอาหาร	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเก็บเกี่ยวสมัยใหม่และพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ พร้อมผลักดันระบบโลจิสติกส์สีเขียว	พัฒนาระบบโลจิสติกส์อัจฉริยะและเพิ่มประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานอย่างยั่งยืน	ระบบอาหารของไทยสามารถจัดการการสูญเสียอาหารอย่างยั่งยืน โดยอิงนวัตกรรมและมาตรการทางกฎหมาย
ระบบเกษตรกรรมอัจฉริยะ	พัฒนาระบบดิจิทัลกลางสำหรับ CSA และระบบห่วงโซ่อุปทาน	มีระบบประกันภัยภูมิอากาศที่เหมาะสมและเข้าถึงได้สำหรับเกษตรกร	ภาคเกษตรของไทยเป็นกรณีศึกษาระดับโลกด้านการบูรณาการอาหารและภูมิอากาศ
ธรรมาภิบาลระบบอาหาร	ประเมินผลแผนปฏิบัติการอาหารแห่งชาติระยะที่ 1 (2566–2570) และปรับแผนระยะที่ 2 (2571–2575) ให้บูรณาการ CAB พร้อมรับรองโดยคณะรัฐมนตรี	ดำเนินแผนอาหารระยะที่ 2 พร้อมมาตรการขยายผลเชิงยุทธศาสตร์	ระบบธรรมาภิบาลด้านอาหารของไทยเป็นแบบอย่างของภาครบูรณาการภาคส่วนต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
ระบบนิเวศนวัตกรรม BCG	วางรากฐานระบบนวัตกรรม BCG ระดับจังหวัด และจัดตั้งกองทุนสนับสนุน PPP	นวัตกรรม BCG ถูกนำไปใช้แพร่หลายในชุมชน โดยมีระบบดิจิทัลสนับสนุน	แนวทาง BCG กลายเป็นมาตรฐานในระบบอาหารท้องถิ่น พร้อมผลักดันให้ประเทศไทยมีความยืดหยุ่นทางภูมิอากาศและสามารถอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม

หมายเหตุ: เป้าหมายข้างต้นเป็นตัวอย่างเพื่อแสดงวิสัยทัศน์ระยะยาวของพิมพ์เขียว CAB ประเทศไทย และอาจมีการปรับปรุงเพิ่มเติมตามบริบทการพัฒนา

9. เสาหลักที่ 4: การติดตามและประเมินผล

ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพัฒนากรอบการติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation: M&E) รวมถึงตัวชี้วัดสำหรับ แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (National Adaptation Plan: NAP) ซึ่งถือเป็นโอกาสสำคัญในการบูรณาการตัวชี้วัดด้านระบบอาหารที่สอดคล้องกับ เป้าหมายการจัดความหิวโหย (SDG 2) เข้าสู่กรอบ NAP เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของ NAP ในด้านเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร คือ “การรักษาระดับผลผลิตและความมั่นคงทางอาหารท่ามกลางความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” การบูรณาการดังกล่าวจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถรายงานความก้าวหน้าของ SDG 2 และ SDG 13 (การดำเนินการด้านภูมิอากาศ) ได้อย่างสอดคล้องและเสริมพลังซึ่งกันและกัน

การขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs ของประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับของ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (NCSD) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (NESDC) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการประสานให้เป้าหมาย SDGs ระดับโลกสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ดัชนี SDG ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศ

ประเทศไทยได้พัฒนา ดัชนีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Index) ในระดับชาติ โดยคำนึงถึงบริบทเฉพาะของประเทศ และยังคงสอดคล้องกับกรอบ SDG ระดับโลก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- **การจัดเก็บและบริหารข้อมูล**
สำนักงานสถิติแห่งชาติ (NSO) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการจัดเก็บ จัดการ และเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ SDGs โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- **การจัดทำรายงาน VNR (Voluntary National Reviews)**
ประเทศไทยได้จัดทำและนำเสนอรายงานการทบทวนระดับชาติแบบสมัครใจ (VNRs) ต่อองค์การสหประชาชาติในหลายวาระ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้า ความท้าทาย และนวัตกรรมในการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของประเทศในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

ระบบ eMENSCR และประเด็นสำคัญในการติดตามและประเมินผล

- ระบบ eMENSCR (เข้าถึงได้ที่ emenscr.nesdc.go.th) เป็นแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างเป็นทางการของประเทศไทยสำหรับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาด้านชาติ พัฒนาโดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (NESDC) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้:

การติดตามโครงการ: ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการภาครัฐที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

การรวมข้อมูล: รวบรวมข้อมูลจากหลายกระทรวงและหน่วยงานเพื่อการวิเคราะห์แบบบูรณาการ

การประเมินผล: ประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบของโครงการพัฒนา

ความโปร่งใส: เผยแพร่รายงานและแดชบอร์ดสาธารณะเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบ

ประเด็นสำคัญในการติดตามและประเมินผล

- **เสริมข้อมูลความเสี่ยงภูมิอากาศระดับจังหวัด**
เพื่อยกระดับระบบติดตามความเสี่ยงด้านภูมิอากาศของประเทศ ควรบูรณาการตัวชี้วัดด้านระบบอาหาร โภชนาการ และปัจจัยทางสังคม-เศรษฐกิจ เข้ากับฐานข้อมูลของ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (DCCE) โดยสามารถใช้เครื่องมือ INFER (Insights on Food System Risks) ที่พัฒนาโดย UNESCAP, UNITAR และ UNOSAT ซึ่งมีเวอร์ชันทดลองสำหรับประเทศไทย เป็นเครื่องมือสนับสนุน
- **ทบทวนตัวชี้วัดใน NAP และ CCAPA**
เนื่องจากระบบอาหารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องทบทวนตัวชี้วัดและตัวแปรใน แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (NAP) และ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2566-2570 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (CCAPA) เพื่อให้การติดตามและการตัดสินใจในภาคเกษตรและความมั่นคงทางอาหารมีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ
- **ปรับปรุงแผนบริหารจัดการอาหารแห่งชาติ**
แผนบริหารจัดการอาหารแห่งชาติในปัจจุบัน ซึ่งครอบคลุมด้านความมั่นคงอาหาร ความปลอดภัยอาหาร การศึกษา และการบริหารจัดการ ยังขาดตัวชี้วัดที่สะท้อนผลกระทบจากความเสี่ยงภูมิอากาศ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติจึงควรพิจารณารวมตัวชี้วัดด้านภูมิอากาศในการปรับปรุงแผนในอนาคต
- **บูรณาการกรอบ M&E สำหรับ CAB**
ควรพัฒนากรอบการติดตามและประเมินผลของ Convergence Action Blueprint (CAB) ให้สอดคล้องกับ NAP, SDGs และระบบ eMENSCR เพื่อเชื่อมโยงการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านระบบอาหาร โภชนาการ และการดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันอย่างเป็นระบบ

10. สรุปและขั้นตอนต่อไปสำหรับ CAB

พิมพ์เขียว CAB ฉบับนี้เป็นเอกสารที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยจะมีการอัปเดตเพิ่มเติมผ่านกระบวนการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูลใหม่ ๆ เข้ามาเสริมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำนักงานความสัมพันธ์ต่างประเทศด้านการเกษตร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะดำเนินการส่งเอกสารฉบับนี้ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แต่ละหน่วยงานได้ทบทวนความพร้อมของนโยบาย รวมถึงระบุช่องว่างที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

ในบริบทนี้ การบูรณาการระบบอาหารเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (NDCs) และ แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (NAP) ควรได้รับการเน้นย้ำเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ประชาคมโลกกำลังเตรียมเข้าสู่เวทีที่สำคัญ เช่น การประชุม COP30 ที่ประเทศบราซิลในปี 2025

นอกจากนี้ การประชุมสุดยอดยังเป็นโอกาสสำคัญในการเชื่อมโยงการสนทนาในระดับโลกกับกรอบปฏิบัติการระดับภูมิภาค เช่น:

- แนวทางระดับภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน
- แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์อาเซียนด้านความมั่นคงอาหาร (2021–2025)
- วิสัยทัศน์อาเซียนด้านระบบอาหารที่กำลังอยู่ระหว่างการจัดทำ

การประชุมสุดยอดระบบอาหารแห่งสหประชาชาติครั้งที่ 2 (UNFSS+4) ซึ่งจะจัดขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2568 ถือเป็นเวทีสำคัญสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมถึงผู้นำที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย เพื่อหารือเกี่ยวกับกลไกการประสานงานและแนวทางปฏิบัติร่วมกัน กิจกรรมดังกล่าวจะเปิดพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสริมสร้างความร่วมมือ และประสานความพยายามในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น